

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

„Contielegere intre preoti si invetiatori.“

Intr'unu articlu alu nostru, publicatu dilele tre-cute, am constatat cu bucuria, cà intre invetiatorii nostri s'a format, si continua a-se formá unu curentu puternicu de a delaturá tóte acele pedeci si greutáti, cari ne-au impedeat in trecutu intru a produce mai multu pre terenulu educatiunei si instructiunei poporului.

Se dicea adeca mai nainte, ca o pedeca pentru progresulu scólelor nóstre ar fi si imprejurarea, ca preotii si invetiatorii nostri nu aru fi in totu loculu intr'unu gandu si intr'o semtire, si ca pre alocurea nu ar fi intre acesti ómeni deplina contielegere.

De aceea publiculu nostru, credem, ca a luat cu placere cunoscintia din unu articlu publicatu de noi in numerulu trecutu, si scrisu de unu dnu invetiatoriu, cà atentiunea corpului nostru didacticu s'a estinsu si continua a-se estinde tot mai multu si asupra acestei imprejurári.

Totu ceea ce cuprinde acelu articlu se reasuma in faptulu : ca voimu cu totii a avé mai multa pace intre noi, pentru cá prin acésta mai multa pace se podem produce tot mai multu prin lucrarea nóstra in scóla si in viétia.

A avé pace cu noi insine si a traí in pace cu tóta lumea este unulu din punctele principale de ale programei bisericéi crestine. Èr pentru a avé acésta pace se recere numai unu singuru lucru, si anume : a-ne face intre tóte imprejurárele detorintiele impreunate cu starea si positiunea, pre carea o ocupám in acésta lume.

Cine lucréza si cine face totu ceea ce se cere dela densulu, nu se póte cá se nu aiba pace cu sene insusi.

Cine respectéza si pretiuiesce pre ómenii, cu cari traiesce, nu le conturba nici unu dreptu, nu-ii vatema, si dà fiecui ceea ce este alu lui, nu se póte, cá se nu traiesca in pace cu tóta lumea.

De aceea repetim : intre preoti si invetiatori va fi totu mai multa pace si totu mai multa contielegere,

cu cât fiecare va lucrá mai multu, si cu cât fiecare si-va impliní mai conscientiosu detorintiele.

Daca pre ici, pre colo, va fi fost in trecutu intre ómenii nostri nentielegere, acést'a nu póte se surprinda pre nimenea, — dupa ce este sciutu, ca noi avem o viétia publica abia de câteva'a decenii, si dupa ce si noi am trebuit se trecem in acésta viétia prin tóte acele sminte si necazuri, prin cari trebuie se tráca tóte popórele tenere, si lipsite de o esperiintia a lóru propria.

Inaintám inse dilnicu cu esprientele nóstre pre terenulu vietii publice bisericesci. Si este faptu, ca cu cât inaintám cu esperinti'a, cu atât podem constata, ca adunárele nóstre bisericesci, tóte, de sus pana jos sunt tot mai obiective si tot mai spornice la lucru.

Caracteristic'a timpului de astadi in biseric'a nóstra este, ca am inceputu, si continuámu totu mai cu sporiu a avé o scóla propria a esperientieloru nóstre pre terenulu vietii publice si armati cu acesta bogatia spirituala din di in di vom poté produce totu mai multu pre tóte terenele.

Dar se-ne întórcem acum la viétia scóleloru nóstre elementarie. Intrandu in comuna si mergendu la scóla, in totu loculu, unde vom aflá sporiu in scóla, vom aflá, ca domnesce o pace intensiva intre ómenii din comuna, pentru ca sporiulu din scóla este cumpan'a cea mai drépta a pácii satului.

Se póte cá se nu se gasésca in tóta comun'a acestu sporiu, si se mai fia comune de ale nóstre, in cari sporiulu se nu se véda, si se nu se semtá. Pentru acésta lipsa de sporiu sè se scia inse, ca cinev'a trebuie se póte vin'a. Acestu cinev'a póte se fia invetiatoriu, póte se fia preotulu, póte se fia comitetulu parochialu, seaur inspectorulu scolariu si asia mai departe. Póte se fia adeca vin'a unulu seau potu se fia mai multi din factorii, indetorati de lege a lucrá pentru inaintarea scólei.

Si deci se nasce intrebarea, ca in faci'a acestui omu, in faci'a acestui factoru, care ne impedeza pro-

gresulu in scóla, ce avem de facut noi cei ce voim si lucrãm cu tóta inim'a pentru inaintarea scólei?

De buna seama tóte suntem detori a-le face in cerculu nostru de activitate, si numai de un'a avem a-ne ferí, si adeca de a nu face nimenui nici unu feliu de imputare, cà nu a facut ast'a, si a intre-lasatu ceealalta. Pentru cà indata ce vom face cuiv'a cea mai mica imputare omulu, carele se crede vata-matu prin imputarea nóstra, are se-ne faca neaperat si elu noue alte mai multe imputãri, fia drepte, fia nedrepte; si cu chipulu acest'a cadem cu voia, seau fara de voia, intr'unu resboiu de cuviute, care póte se degenereze in cërta si mania, si carele se-ne re-tiena apoi dela fapte.

Si noi de fapte avem trebuintia in scóla, ér nu de vorbe.

Vorbele numai intru atât au ratiune in o societate, carea se pretiuesce pre sene, încât ele contribuescu la edificarea celor ce le vorbescu si celor ce le asculta.

Altecum vorbele, fia multe, fia putiene, sunt o adeverata cangrena sociala.

De aceea dicem, ca intre preoti si invetiatori cea mai buna contielegere va esistá, daca se va vorbí cât mai putien, si se va lucrá cât mai multu.

Scól'a nu este nici a invetiatorului, nici a preotului, ci este a bisericeii si a natiunii. Si noi toti cei ce apartinem acestui corpu bisericescu si nationalu cu totii avem facia de scóla numai detorintie, si anume atunci cand suntem chiamati a ingriji de afacerile scolare a face totu ceea ce se cere dela noi cu tóta conscientiositate si cu tóta inim'a.

Pace vom avé deci si in scóla si in viétia, daca ne vom deprinde a ne pretiui unulu pre altulu dupa rezultatulu lucrãrilor nóstre.

Ceva despre art'a de viétia.

(Disertatiune tienuta in o adunare preotiésca-invetiatoresca.)

Cá o gradina frumósa ni-se infacisiéza pamentulu datu noue intru stepanire. Multe sunt bunurile, ce cresc intru presosintia pre suprafati'a lui, si mari sunt bogatiile depuse in sinulu lui.

Tóte acestea nu au altu scopu, decât a indulci viéti'a omului si a-i inlesni mersulu seu spre progresu, si perfectiune si prin acést'a spre fericire.

In astfelu de conditiuni viéti'a omenésca ar trebú se fia unu visu placutu ce se continua in totu decursulu petrecerii nóstre aici, ér dilele nóstre unu lantiu nentruptu de placere si bucuria fara sfersitu.

Nu astfelu ni-se infacisiéza inse viéti'a omenésca in realitate.

Se plange seraculu, se vaieta muncitoriulu, ca elu pórtã povar'a, ér rodulu lu-ia bogatulu in asta lume rea. Se plange bogatulu, ca viéti'a i-este lunga, si nu-si afla destula placere si distractiune; se plange economulu, ca nu-i rodescu campurile, se plange bar-

batulu de statu, ca afacerile tierii nu mergu bine; se plangu indiviidii mai fara esceptiune, se plangu corporatiunile, ca nu le merge bine, si toti au tóta dreptatea.

Nenorocirile, ce vinu preste individi si popóra, sunt atât de multe si dese, încât pré de multe ori ni-se infacisiéza viéti'a omenésca, cá o adeverata vale a plangerii.

Vale a plangerii este lumea pentru marea mai-oritate a omenimei. Ce contrastu, ce ironia a sortii!

O lume buna, bogata in tóte. Omulu, stepanulu ei dotatu intru prisosintia cu calitãti divine, impodobitu cu chipulu si asemanarea lui Ddiu, — dar o viétiã amara.

De unde acésta amaratiune a vietii? De unde acestu contrastu?

Respunsulu la acésta intrebare nu-lu voiu dá eu. Ni-lu spune esperienti'a, ni-lu invederéza istori'a, ni l'a descoperitu Creatoriulu insusi in revelatiunea s'a.

Elu se cuprinde in cuvintele divine ale apostolului Pavel: „nu facu binele, pre care lu-voiescu, ci reulu, pre carele nu-lu voiescu.“

Invétia omulu in viétiã multe meserii, se inspira de multe dorintie, si-si insusiesce multe arte. De un'a inse se pare mai streinu, pre un'a o negliga, de un'a si-uita mai de multe ori, si-uita de art'a arteloru, de art'a de a traí.

Nu este cea mai grea acésta arta, principiile ei sunt cele mai cunoscute si mai răspandite. Chiar acésta imprejurare ne face inse se-le desconsiderãmu, si se-le lasãmu nebagate in séma in viéti'a si activitatea nóstra. De aceea permiteti-mi, onorata adunare, a ne intretiené câteva momente de aceste principie mari, nu cá se desvultu si invetiu, ci numai se reproducu lucruri pré cunoscute.

Vechiu cá timpulu este adeverulu, cà adeverat'a viétiã este numai o viétiã in conditiunile ei naturale. Aceste conditiuni le voiu reasumá in 4 principie generala, le voiu legá chiar de natura, le voiu pune pre unu arbore, pre care cu dreptu cuventu lu-vomu poté numi apoi arborele vietii.

In viéti'a planteloru totulu depinde in prim'a linia dela radacina si sucurile, din cari se alimentéza. Pana cand acésta radacina este sanatósã, si pana cand pamentulu, in carele este depusa, are destula putere, ca se o chranésca, pana atunci plant'a progreséza, ér cand intra casulu contrariu, degeneréza, si dispare.

Totu astfelu se intempla si cu viéti'a nóstra. Pana cand bas'a si principiulu fundamentalu alu vietii este sanatosu si bine alimentatu, pana atunci omulu merge pre o cale drépta, cand seade acésta chrana, omulu decade, ér cand incéta cu totulu, atunci dispare din viéti'a lui ori ce placere, ori ce bucuria, ori ce fericire.

Ori cât vom cautá se aflamu isvorulu vietii, nu-lu vom poté aflá aiurea, decât acolo, de unde pornesco,

de unde emanéza viéti'a a totu ce esista, in acea cauza causarum a intregu universului, in Dumnedieu, si respective in credinti'a intrensulu. Acésta credintia este pamentulu, pre carele este plantatu pomulu vietii, in acésta credintia se cuprindu sucurile, cari lu-alimentéza, lu-inspira, i-da viétia si putere mai antaiu radecinei, cà acésta radacina se póta cresce, si se póta aduná sucurile de viétia, cá prin acestea se póta face din omu aceea, ce este destinat, corón'a creatiunei. Bogatu este acestu pamentu, spiritualu, pre carele lu-numim credinti'a in Ddieu, si elu este uniculu, de opotriva de mare pentru toti ceice voiescu sè se alimenteze dintrensulu, si se guste din puterea lui de viétia.

Pamentu bunu, pamentu fructiferu este fundamentulu, pre carele este plantatu pomului vietii. Din elu curgu cá si din unu isvoru nesecaveru tóte acele sucuri manóse, cari facu pre omu se prospereze, si sè se inaltie. Radacin'a plantata intrensulu se desvolta repede, se invertosiesce, si intaresce, si devine pentru arborele, carele resare dintrens'a factorulu principalu, carele ne dà puterea si tari'a contra tuturoru fortunelor si viscoleloru.

Acésta radacina este motorulu a tóta fapt'a buna si in urmare sementi'a cea sanatósa, din carea resare trupin'a tóta fericirea omenésca. Acésta trupina este puterea, carea tóte le face, si tóte le rabda, virtutea virtutiloru, imparatés'a si dómn'a vietii omenesci, cunoscuta sub numele iubirea de Ddieu.

Gigantica este trupin'a, carea se inaltia din acésta radacina bine alimentata.

Mai tare este ea, decât ferulu, mai puternica, decât cedri livanului. In ea se reflecta credinti'a si iubirea lui Ddieu, pentrucá se produca in noi insine capacitatea si puterea de viétia. Precum din stejariu stejariu resare, tocma asia din iubire nu póte sè se nasca, decât numai iubire. Astfeliu din trupin'a, carea este dragostea, dragostea facia de Ddieu se nasce iubirea facia de noi insine, amorulu propriu bine intielesu, acea inalta virtute, carea ne face se urmámu in tóte principiulu supremu moralu, carele ne insufletiesce, si ne face se stimamu totulu in lume dupa adeverat'a sa valóre.

Trupin'a arborelui vietii si amorulu propriu este sufletulu vietii nóstre. Elu ne dà directiunea in tóte. Elu ne face se remanemu, si se lucramu in conditiunile impuse de natur'a nóstra, pentru cà cu chipulu acest'a sè putem formá corón'a acea frumósa, de carea este mandru muritoriulu in faci'a semeniloru sei in viéti'a sociala.

Facutu este omulu, ca se nu se semta bine singuru si isolatu pre acestu pamentu. Natur'a nóstra si necesitátile nóstre cele multe si varie ne demustra pana la evidintia, ca omulu cá individu este fienti'a cea mai slaba, dar totu elu este faptur'a cea mai puternica in societate si prin societate.

Astfeliu din trupin'a cea vigorósa, si din amorulu propriu se nascu ramuri, ce se latiescu si inaltia totu

mai tare, cari umbrescu trupin'a, si a caroru influentia se reflecta si asupr'a redacinei si pamentului, pre carele este plantatu arborele. Astfeliu se nasce din iubirea de noi insine iubirea deaprópelui. Astfeliu devine societatea omenésca o singura turma, isvorulu vietii, fienti'a cea pré inalta unu singuru pastoriu.

Sublima intocmire, marétia creatiune ! Nu inzedaru eschiamo biserica : „mare esci dómne si minunate sunt lucrurile tale, si nici unu cuventu nu este de ajunsu spre laud'a maririi tale.“

Pre arborele vietii se gasescu apoi o multime de frundie. Acestea sunt cele mai espuse fluctuatiunei venturiloru, multeloru ispité a le vietii omenesci. Aceste frundie sunt precautiunile, cu cari trebuie sè se armeze omulu, cá se póta prentimpiná cu succesu multele valuri, cu cari i-este impreunata viéti'a.

Multe sunt aceste precautiuni, de multe avemu lipsa in lucrurile mari ca si in cele mici. Nu voiu vorbi inse decât numai de dóue, cari sunt cele mai insemnate, si din cari isvorescu tóte celelalte.

Inim'a nóstra ne spune ca trecutul si prezentele, fia ele ori cât de frumóse si de bune, nu ne dau destulu farmecu, ca se póta produce in noi deplina multiamire si deplina indestulire, decât numai in casulu, cand in urm'a loru potemu acceptá cu drept cuventu o sórte mai buna, unu viitoriu mai fericite.

Invederatu este dara, ca prim'a precautiune, ce trebuie se ne insotiésca in tóte impregiuràrile vietii este acea calitate, fara de care nu esista virtute, este aceea podóba, ce trebuie se ne caracteriseze pre toti, pre carea o numimu abnegatiune, si respective aceea arma Ddieésca, carea ne inspira a abdice de placeri si comoditáti momentane si trecetórie, pentru cá se potemu ajunge si realisá prin unu micu risicu bunurí mari si placeri constante. Acésta abnegatiune este acea divina calitate, carea inaltia pre omu la adeverata s'a demnitate. Acést'a este singurul scutu, sub carele ne potemu adupostí contra tuturoru valuriloru vietii. Ea este mam'a tuturoru virtutiloru, pre ea se baséza paciénti'a, din ea isvoresce diligentí'a la lucru si drépt'a intrebuintiare a bunuriloru cascigate prin lucrulu maniloru nóstre, in ea se reflecta adeverat'a libertate si marimea omului.

Ferice de omulu, carele o posiede. Elu este scutitu de multe neplaceri, cari prefacu dilele celui ce este streinu de dens'a mai la fie-care pasu in durere si suferintie.

Nu este inse de ajunsu pentru omu numai abnegatiunea. Valórea lui se aréta si in form'a, cu carea ni se infacisiéza in lucrurile sale. Cu chipulu acest'a are omulu trebuintia si de o a dou'a precautiune, totu atât de insemnata ca si cea dantaiu : de maniera. Acést'a precautiune ni se pare inse de multe ori unu lucru pré nensemnatu, decât cá se merite a ne ocupá de dens'a, desi in ea se oglindéza intregu internulu nostru, pre ea se baséza acele mari avantaje, ce le da omului tactulu seu in viétia. Ea este intre artele frumóse cea mai frumósa.

Manier'a infrumsetiéza si impodobesce tóta activitatea nóstra, ea face adesea din lucruri nensemnate fapte maretie. Ea da si celor mai neinsemnate lucruri unu farmecu deosebitu, si astfelu ne face intréga viéti'a placuta si multiemita.

Aceste principie constituiescu tóta art'a de viétia. Acestea sunt conditiunile, de cari depinde intréga fericirea omenésca. Prin ele se inaltia omulu la adeverat'a s'a demnitate, si observarea loru cu rigóre ne face viéti'a placuta si usióra, si lumea ni-o infacisíéza cá unu locu de deplina multiemire si fericire.

Validitatea si inactivarea acestoru principie nu pretinde dela omu sacrificie, ce intrecu puterile sale. Este de ajunsu spre scopulu acest'a o vointia firma, curagiulu si pacientí'a necesariu pentru realizarea acestei vointie, si atunci victori'a este sigura.

Acum mai nainte de a terminá, permitemi-ti onor. Adunare, a face o mica alusiune la viéti'a si impregurările nóstre.

Sciutu este, ca multe sunt talentele si mare este puterea de viétia respandita in abundantia in sinulu poporului, din care facemu parte. O agerime de spiritu, o pacientia de feru, o blandetia si bunatate rara a inimei, si mai pre sus de tóte o resolutiune neclatita in luptele de pre tóte terenele vietii. Acestea sunt calitátile, cu cari s'a prezentatu in toti timpii poporulu romanu in concertulu celorlalte némuri din lume. —

Ce aru poté se devina din acestu poporu, cand aru posiede pana in cea din urma coliba a s'a destula lumina? Atunci de siguru s'ar realisá marimea romanului cantata de poeti. Elu aru deveni in casulu acest'a cu dreptu cuventu unu scutu si foculariu alu culturei si civilizatiunei.

Se-lu luminamu deci, si se ne inchinamu cu totii tuturor institutiuniloru, ce pórtá pre drapelulu loru lumin'a si cultur'a poporului romanu, rogandu pre celu atotpotente se ne intarésca a face voi'a lui in acestu propusu alu nostru, in acést'a sublima vointia, la carea ne angagéza pre toti positiunea, ce ocupámu.

Cu privire la invetiamentulu teologicu.

Cetimu in „Telegrafulu Romanu“ urmatórele :

De câte ori e vorb'a, cá se stabilimu vre-o regula in o directiune seau in alt'a, suntemu siliti se ne facemu séma cu tóte greutátile. Asia s'a urmatu pana acum'a in tóte afacerile bisericesci si au fostu destai ómeni, sari necunosçându pedecile, ce se punu in calea progresului nostru in viéti'a practica, aru fi doritu ca se stabilimu procederi póte mai radicale in un'a s'au in alta privintia, si pe când am recunoscut de multe ori, ca bine aru fi, daca s'ar putea urmá asia, a venitu trist'a realitate ca se ne retiena de a fi pré radicali si ne a indemnatu se fimu cât se póte de conservativi, se indreptámu incetu, dar pe basa sigura.

Cu tóte aceste credemu de sositu timpulu ca in o directiune se damu si mai multu inainte — si directiunea, ce voimu a o vede mai bine regulata este alegerea fetieloru bisericesci.

Reulu se incepe de regula dela primirea la cursulu clericalu.

Nu arare ori s'au primitu ómeni fara picu de vocatiune pentru acésta cariera, si pe când unulu, ori altulu ar fi fostu medicu bunu, iuristu escelentu e slabu preotu, pentru ca nu are darulu si vocatiunea a se scí apropiá de poporu, si a-i fi de ajutoriu in lipse, si asia cunosçintiele lui sunt numai pentru elu, poporulu póte mai putienu sè se ajute si indulcésca de ele.

Acést'a s'a aretatu chiar si la unii cu pregatiri mai inalte, càci când au fostu pusi ca se ne faca trebi, s'au doveditu de ómenii cei mai neajutorati, ér poporulu a datu din omeri si a inceputu a-si perde increderea in atari ómeni.

Din norocire inse numerulu acestor'a nu e mare, e bine inse sè se tiena contu de acésta imprejurare cu tóta rigórea, càci devenindu aplicati atari individi in locuri mai espuse, periclitéza interesele bisericeii nóstre si sucumb vadi'a si ordinea cea buna, ce trebuie se existe la preotimea nóstra.

De aceea este bine ca se ne tragemu séma, ca pe cine inrolámu sub stindardulu nostru, si ca ce calitáti si aplicári are, si indata ce descoperimu numai cât de putine semne din inclinările cele rele, se-i dámu se intieléga omulu nostru, ca face bine, daca ne da pace. Aici ne ar poté face bune servitáie totu numai protopresviterii, ei cunoscu tinerii de prin parochiiele loru, ei le sciu càrările, aplicările, si tot ei sunt chemati ca se esercieze unu feliu de controlu asupr'a acelor'a, cari adi mâne au se intre in rendulu celoru chiepati si alesi de poporu ca presbiteri.

Consideratiunile de tot soiulu trebuie se incete, si daca ele trebuie se incete, când unulu ori altulu é chematu a raportá conscientiosu asupr'a cutarui clericu, aceste trebuie se inceteze mai alesu pana ce clericulu este in seminaru.

Abstragându dela aceea, cà elu e sub disciplina si trebuie se fie, spre a dá dovada despre aceea ca ce reserve si-scie impune, pretindemu ca si celu ce esercieza disciplin'a interna se fia intru tóte la loculu seu.

„Ordo est anima rerum.“ Acést'a se invatia inse numai sub o conducere conscientiosá, intielépta, stricta si impreunata cu multa bunavointia, si invetiandu elevulu odata ordine, elu devine omu consciu de datorintiele sale pentru intréga viéti'a, omu punctuosu, omu ce ordinea o privesce de o a dou'a hrana si de care nu se lasa usioru pentru intréga viati'a. Sunt departe dela noi personalitátile, nu cunosçemu nimicu inaintea nóstra mai pre susu decât binele bisericeii, si binele bisericeii cere ca se atingemu cestiunea acést'a acum la inceputulu anului scolaru, de ceea ce se ne

bucurâmu mai târziu, si de care fiitorii preoti se aiba folosu pentru intréga viéti'a.

Rèulu curatu dela isvoru, póte se incete, cu mesuri paliative. Nu amu fostu si nu suntemu pentru o crescere a fiitoriloru nostri preoti intre reguli disciplinare de o rigóre estravaganta, suntemu conscii de impregiurârile preotimei nóstre in viéti'a practica, dar de alta parte suntemu datori a tiené in evidintia si neajunsurile, ce trebue se dispara pe viitoriu, si credemu a fi de ajunsu, daca deocamdata reflectâmu in acést'a directiune in tesa generala.

Autoritatea invetiatoriului.

O n. a d u n a r e g e n e r a l a !

Celu mai puternicu medilocu, care ii stà in ajutoriu invetiatoriului la gréu'a sarcina de a educá, e autoritatea acestui'a. In care scóla esista acést'a, acolo este si darulu lui Ddieu, atât pentru prunci cât si pentru invetiatoriu; acolo pruncii sunt cu supunere, ascultatori si invétia cu multu mai bine, tóte ce li se predau; cu o vorba: tóte mergu bine cá de minune; ér invetiatoriulu si-iubesc carier'a s'a, carui'a nu ii este asia de grea, ca a buna-óra aceluia carui'a ii lipsesc acestu medilocu. Acelui'a, carui'a ii lipsesc autoritatea, carier'a invetiatorésca este privita de o adevrata temnitia. Si cu dreptu cuvèntu; aci lucrurile mergu tóte de a intórsele si nimicu nu merge asia, dupa cum ar trebui se mérga.

Si mai ca nici nu potu dice, ca aru lipsi cutarui invetiatoriu autoritatea, nu, Dómne feresce, tot ce vreau se dicu e, ca nu tocm'ai unulu si acelasu feliu de autoritate se obsérva in scólele nóstre. In unele scóle se supune scolariulu, pentru ca se teme de cev'a, ér in altele se supune mai multu din iubirea si respectulu ce-lu are facia de invetiatoriulu seu. Si un'a si alta si-are urmarile sale; in primul, cá si in casulu a 2-lea, scolariulu se supune invetiatoriului. Totusi inse, din punctu de vedere pedagogicu, se deschilinescu in gradulu celu mai mare un'a de alta. Primulu feliu de autoritate este numai pe unu timpu, temporalu, cum amu mai dice, deórece scolariulu numai pana atunci se va supune invetiatoriului seu, pana e sub conducerea aceluia. Càci odata scapatu de sub man'a acestui'a, nici cà voiesce mai multu se cunósca pre invetiatoriu, ba ce e mai multu, tiene de triumfu atunci, cand póte necají câte cu cev'a pre invetiatoriulu seu. Nu asia stà lucrulu a buna-óra acolo, unde invetiatoriulu si-castiga autoritatea prin acele calitáti, cari lu-atragu pre pruncu si lu-facu, cá elu din voi'a s'a sè se supuna invetiatoriului seu, si se fie ascultatoriu; ér rezultatulu astui feliu de autoritate e, ca invetiatoriulu, si dupa ce esu scolarii de sub man'a lui, e cinstitu si iubit de catra ei; acesti'a se sub ordinéza si primescu bucurosu invetiaturile lui, pentru-ca tot e bunu ce audu din gur'a lui.

Si dupa cum ni aréta esperinti'a de tóte dilele, mi pare, cà nu ne-amu prea folositu in scólele nós-

tre de astfeliu de autoritate, ci mai multu ni-amu castigatu autoritatea, s'o numimu asia, prin nesce maniere aspre facia de scolari si nu prin iubire, sèu alte calitáti. Ér acést'a se documentéza cu acea trista imprejurare, ca devenindu barbati scolarii esiti de sub mân'a nóstra, acei'a nu ne respectéza, nici cínstescu asia, dupa cum s'ar cuveni a cinsti pe acel'a, carele te-au crescutu. Sunt chiar casuri, ca invetiatoriulu e persecutatu pana la mórte de catra fostii sei elevi.

Nu e vorba, e cea mai mare nemultiamire acést'a, dar la urm'a urmeloru, nu e tocmai vin'a loru, ca se pórtá asia, dupa cum se pórtá, pentru cà déca ar sci ei, ca reu facu cum facu, apoi putemu fi siguri, ca ei n'aru face asia cev'a ce e spre ocar'a si batjocur'a loru. Déca ar sci, ca pedéps'a aplicata asupr'a loru, fie ori si ce pedépsa, o facemu numai pentru cà le voimu binele, atunci ne-ar iubi in locu de a ne urí; ér asia cev'a nu putemu asteptá dela mintea copilarésca, pentru ca déca ar fi asja, atunci n'ar asteptá elu pedépsa, ci le-ar face tóte bune. Ne sciundu elu acést'a, cu ura asupr'a invetiatoriului iesie din scóla, si odata esitu de aci, cauta tóte modurile se-si resbune asupr'a binefacetoriului seu. Déca inse invetiatoriulu castiga stim'a si respectulu prunciloru sei prin iubire, maniere blande si prin calitátile sale spirituali, baiatulu cu iubire se va depártá dela scóla si tot cu iubire va fi facia de invetiatoriulu seu pana la mormentu. Càci odata castigata iubirea cuiv'a, mare lucru trebue sè se intèple, ca se potú urí pe acel'a, carele mai nainte atât de multu l'ai iubit.

Acést'a apoi e asia, si stându odata lucrurile astfeliu, aru fi de doritu, ca se reparamu aceea ce se vede, ca nu merge bine, se ne lapadamu de ceea, ce vedemu, ca nu aduce róda. Mai bine se avemu bucuria si chiar ajutoriu in urm'a osteneleloru nóstre, dela acei'a, pre cari i-am crescutu, când acei'a voru devení conducetorii comunei. Apoi se luam in considerare si aceea, ca nu tocmái bine ni se siede nóua atunci, când scolarii nostri ne persecuta.

Au trecutu timpurile vechi; scólele nóstre au se iee alta directiune in punctulu acést'a. Autoritatea se-si aiba de basa iubirea si superioritatea invetiatoriului in cultura. Ce e dreptu, a face asia cev'a e unu lucru cam greu, dar pe cât e de greu, pe atât si de bunu la fructe. Se pretinde adeca, ca invetiatoriulu intotdèun'a se fie la loculu seu, atât in privinti'a morala cât si in ce privescue cualificatiunea lui. Prin purtarea s'a si prin insusirile sale spirituali, se inspire stima si respectu scolariloru sei. Càci in urm'a invetiaturii sale, i-cresce si autoritatea. Unu maiestru, a carui lucruri le admirâmu, ne face vrèndu nevrèndu, ca se-lu stimamu si respectâmu. Asia e cu elu si totu asia e si cu invetiatoriulu. Omu cu invetiatura si moralu bunu are se fie invetiatoriulu si apoi atunci autoritatea vine ea de ea. Omulu invetiatur pe nesimtitte te atrage si léga de elu si te face, ca se-lu stimezi si respectezi. De aici apoi vine, ca unu invetiatoriu nu-i este iertatu a perde nici unu mi-

nutu a nu se cualificá. Se ne respectamu noi, déca voimú ca si altii se ne respecteze; se ne ajutorámu noi insine: fiecare — celu putienu asia suntu vremile acumu — are sè se ingrigésca de elu; elu prin elu are se ajunga acolo, unde doresce. Si noi, ca se scapamu de necazurile, in cari ne aflamu, avemu se ne impunemu societátii prin cualificatiunea si purtarea nóstra. Ér acést'a atunci ne va respectá si ne va veni in ajutoriu, càci la din contra, nimenea nu ne va bagá in seama, pe langa tóte vaetele nóstre. Atunci si cuventulu nostru va fi mai ponderosu, va apasá mai multu la cumpena. Vomú castigá supunere nefortiata in scóla, ér afara de scóla respectulu societátii. Deci nainte, fratiloru colegi, ca se ajungemu odata si noi pe calea ce se cuvine acelor'a, cari facu asia de mare servitiu societátii in generalu, ér in specialu neamului loru.

Nu e vorba, avemu fórte multe pedeci in càile nóstre; ne punu tocmai acei'a pedeci, cari anume ar fi chemati a ni stá in ajutoriu, ca se ajungemu la tienti'a dorita. Bunu e inse Ddiu, ca cu timpulu se le devingemu tóte, dar se intielege, ca tóte acestea le putem face numai in urm'a perfectionárii nóstre, asia, ca acei'a, cari ne pun pedecile, au se fie inferiori nóua in privinti'a culturii.

Vremurile sunt grele; avem deci se facem tóte pentru luminarea neamului nostru, si apoi facéndu asia, putem fi siguri, ca pentru tóte ostenelele nóstre, vom luá resplat'a scumpei nóstre natiuni! Se facem asia, si invingerea va fi a nóstra.

Galsi'a, la 7. Apriliu 1889.

Iuliu Grofsioreanu.

D i v e r s e.

* *Chirotonire.* Dlu *Ioan Petranu*, clericu absoluta alu eparchiei nóstre, a fost chirotonitu ieri intru preotu prin Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metian pentru parochi'a vacanta din Siri'a.

Felicitám pre noulu nostru confrate si impreuna lucratoriu in vii'a Domnului, si-i dorimú se pastorésca ani multi si cu celu mai bunu succesu poporulu incredintiatiu ingrijirei sale spirituale!

* *Adunarea generala* a societátii pentru crearea fondului de teatru romanu se va tiené in anulu acest'a in Caransebesiu la 17/29. si 18/30. Septemvre. Comitétulu arangiatoriu a emisú deja invitárele la festivitéle, ce se voru arangia din incidentulu acest'a.

* *Carte de cetire* pentru gimnasii, scóle reale si comerciale, pedagogice si pentru scóle de adulti de *Ioan Pope'a* este titlulu unui opu aparutu in editur'a librariiei Nicolae Ciureu din Brasiovu. Pretiulu 1 fl. 20 cr.

Asupr'a acestui valorosu opu vomú reveni in unulu din nrii viitori.

* *Necrologu.* Parintele Petru Dabiciu din Fibisiu, precumu ne anuncia corespondentulu nostru din acele párti dupa unu morbu scurtu a reposatu in Dom-

nulu in 11 Septemvre n. c. in anulu 58 alu etàtii si 30 alu preotiei, lasandu in celu mai profundu doliu famili'a si poporulu credinciosu. — Se-i fie tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* *Unu prandiu uriasiu.* In diu'a serbatorii nationale s'a datu in Paris unu prandiu, la care comun'a a invitatu pre toti primarii Franciei. De fatia au fostu 13,000 primari. In sal'a de industria din campurile eliseice s'a intinsu o „mesutia“ pentru 15,000 de persóne. Pentru presiedintele republicei, ministri si alte persóne distinse s'a intocmitu o mésa de onóre pe o ridicatura de doi metri; in nemijlocita apropiere de acést'a erá més'a diaristiloru; la banchetu s'au folositu 80,000 farfurii, care puse un'a preste alt'a arú fi intrecutu cu inaltimea mai de multe ori inaltimea turnului Eifel. Mai departe s'au intrebuintiatu 50,000 furcutie, 20,000 cutite, 16,000 linguri, 15,000 linguritie pentru ceaiu si 52,000 pahare. Servitiulu i-lu indeplinea 1000 hotelieri. 75 bucatari, si 10 ajutatori pregatéu bucatele. S'au consumat 2800 litri supa, 3,000 kilogr. pesce, 2500 kg. muschi, 1200 curcani si 800 ratie. In fine s'au beut 27,000 butelii vinu, 4000 apa minerala si 3000 cu apa de ghiatia.

* *Despre petrecerea* impreunata cu concertu arangiatu in scól'a nóstra gr. orientala din Beiusiu in 27. Augustu a. c. ni-se reportéza urmatórele:

Succesulu se póte dice multiamitoriu atátu in respectu materialu cátu si moralu; la care au contribuitu multu concertulu datu de tinerii studenti-teologi din locu si juru, si anume; Demetriu Pop'a, Augustinu Drincu, Mochiu Vancea, Emanuilu Papp, I. Papp, G. Cherechesiu, G. Papp, jun. G. Papp, senforu, I. Lucuti'a, Laurentiú Toderu, G. Criste, I. Bud'a si G. Lazaru.

Cá óspeti au participatu afara de credinciosii nostri, si câteva'a familii straine din locu, si cáti-v'a preoti din juru.

Venitulu a fostu de totu 121 fl. 22 cr. ér spesele 38 fl. 80 cr. a remasu deci venitu curatu 82 fl. 42 cr. din care comitétulu parochialu a votatu o suma de 10 fl. pentru fondulu infintiandului gimnasiu din Aradu, ér restulu — considerándu spesele multe cu renovarea scólei — s'a intorsu spre acoperirea acelor'a.

Supra solviri si oferte au incursu dela Dnii: Benedek Ladislau jude reg. 1 fl. G. Horváth subjude 2 fl. Belényesi Iózsef comerciante 1 fl. T. Fassie advocatu 2 fl. I. Lazaru 50 cr. Elia Frentiu notariu 1 fl. Maria Bolcasiu 1 fl. Traianu Parteniu 1 fl. M. Mangra 50 cr. P. Papp 3 fl. 50 cr. I. Negreanu, rigorosantu in medicina 50 cr. I. Coroiu, preotu Vasicoú 50 cr. Andreiu Pop'a Cristior 1 fl. Nic. Papp Leheceni 50 cr. Dem. Negreanu comerciantu 2 fl. 50 cr. N. Criste 50 cr. Rosalia Szilágyi Madarasu 50 cr. An'a Teoreanu Madarasu 50 cr. G. Cosm'a Homorogu 1 fl. Sofi'a Lazaru 50 cr. M. Coroiu Vasicoú 50 cr. Alex'a Pelle B. Lazuri 50 cr. Aug. Popoviciu 50 cr. Petru Papp 50 cr. Griner Simon 1 fl. D. Fekete 1 fl. Boleasi Gavril 50 cr. Citrom Jakab 50 cr. Spitz S. 50 cr. Kilner Béla 50 cr. G. Kerekes 50 cr. I. Nistor 50 cr. Jankó Andor 50 cr. Iuliana Marianu 1 fl. Nerpsz Dezsó 50 cr. Stefanu Olteanu 3 fl. 50 cr. Beliczey Elek, notariu 50 cr. Gavriulu Cerno 50 cr. Buzasi Géza 50 cr. Alex'a Dragoú 50 cr. Const. Popoviciu 50 cr. Gavriulu Cosm'a 50 cr. G. Ardeleanu 50 cr. Mihaiu Cab'a 50 cr. M. Cosm'a 50 cr. Vasiliu Popoviciu Meziadu 50 cr. A. Jánosy 1 fl. Ambrosiu Cretiu 50 cr. I. Dringo 50 cr. Ambrosi Kigyosan 1 fl. Béla Marosy 40 cr. I. Nistor 50 cr. Petru Bogdanu Cristioru 1 fl. H. Gutmann 1 fl. I. Kaffka 50 cr. A. Tar-

diu Negru 1 fl. Daniilu Romanu Miziesiu 50 cr. N. Stanci Agrișiu 1 fl. I. Cosm'a Caraseu 50 cr. I. Kigyosianu 1 fl. T. Andru Kiskoh 1 fl. Primésca marinimosii contribuitoari multiamita publica. — Beiusiu, 9. Sept. 1889. — Comitétulu parochialu.

* *Piat'a Aradului* din Vinerea trecuta: Grâu de celu mai greu 7.90 fl. ér acelu amestecatú 7.50 fl. — secara 5.60 fl. — Orzulu s'a vendutu cu 5.60 fl. — Ovesulu 5.60 fl. — Cucuruzulu 4.50 fl. — Mazere 20. — fl. — Fasolea 10.50 — Lintea 24 fl. — Cartofii 3 fl. per 100 chgr.

Carnea de vita chil'a 52 cr, cea de vitielu chgr. 80 cr, cea de porcu 52, cea de oie 30 cr, unsórea chil'a 68 cr, ér clis'a per chila 58 cr. v. a.

Concurse.

Se publica concursu pentru postulu de invetiatorésca la scól'a de fetitie gr. or. rom. de nou infiintata in comun'a **Chitighazu** (*Kétegyháza*), cu terminu de alegere pe **Duminec'a din 1. Octomv্রে st. v. 1889.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

1) 250 fl. v. a. — 2) $\frac{1}{5}$ parte din interesele fondatiunei de 1785 fl. a contelui Almásy menita pentru ajutorarea preotiloru si invetiatoriloru din locu. — 3) 5 stângeni de lemne metrice, din care se va incaldi si scól'a. — 4) 16 fl. v. a. pentru conferintie, mai de parte famulati'a si scripturistica cât va cere trebuinti'a, cuartiru liberu cu 2 chilii, camara, si gradina pentru legumi.

Recursele ajustate conform prescrielorú stat. org. si a §-lui 6. art. XVIII. din 1879. adresate comitetului parochialu sè se trimita Magnificului Domnu protopopu si inspectoru de scóle Petru Chirilescu, in *Kétegyháza* (*Chitighazu*) pâna inclusive la **28. Septemv্রে st. v. 1889.** avënd recurentele a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in st. biserica din locu spre a se areta poporului.

Din siedinti'a comit. paroch. tienuta estraordinariu la 14/26. Augustu 1889.

Vasiliu Belesiu, m. p.,
pres. comit. paroch.

Stefanu Dolga, m. p.,
notariu comit. par.

Cu invoieea mea: **PETRU CHIRILESCU**, protopopu inspectoru scol.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III. **F.-Osiorheiu** cu fili'a **Fugheu**, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe **8/20. Octomv্রে 1889.**

Emolumintele sunt:

I. Din comun'a matre **F.-Osiorheiu**:

a) Cas'a parochiala cu intravilanulu pretiuita in 60 fl. — b) $3\frac{1}{4}$ jugere catastrale pamentu aratoriu, si unu fênatiu 56 fl. — c) Dreptulu de pasiunatu pentru 10 vite, 10 fl. — d) Birulu 12 cubule cucuruzu sfarmatu 60 fl. — e) Dela 40 numeri câte o di de lucru 16 fl. — f) Din stóle 45 fl.

II. Din fili'a **Fugheu**:

g) Intravilanulu parochialu computatu in 16 fl. — h) $3\frac{1}{2}$ jugere catastrale pamentu aratoriu, si unu fênatin 65 fl. — i) Dreptulu de pasiunatu pentru 5 vite 5 fl. — j) Birulu 7 cubule cucuruzu 35 fl. — k) Dela 25 numeri câte o di de lucru 10 fl. — l) Din stole 25 fl. Venitulu totalu face 403 fl. v. a.

Recursele ajustate conform prescrielorú Stat. org., pana la 4/16. Octemv্রে sè se trimita subscrisului in Oradea-mare (N. magyar utca 22. sz.) avëndu recurintii a se presentá in St. biserica din **F.-Osiorheiu**, spre a-si aretá desteritate in cele bisericesci.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p., protopresv.

—□—

Se publica concursu pre statiunea invetiatorésca din comun'a **Zimbru**, protopresviteratulu Halmagiului cerculu inspectoralu scolariu Iosasielu, cu terminu de alegere pe **25. Septemv্রে st. v. a. c.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: a) in bani gat'a 300 fl. v. a. b) 12 stânjini de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a, c) pentru scripturistica 5 fl. d) pentru conferintia 5 fl. e) pentru curatoratu 6 fl. v. a. f) cuartiru bunu si gradina, g) dela inmormentari mari 50 cr. éra dela mici 20 cr. h) dela liturgii pentru vii si morti 50 cr.

Dela recurenti se pretinde se produca:

1) Estrasu de botezu, 2) Testimoniu despre absolvarea sciintieloru pedagogice cu calculu bunu, 3) Atestatu de moralitate.

Voru fi preferiti si alesi definitivu, cei cu calificatiunea prescrisa de lege, déca se voru presentá in persóna spre a se face cunoscuti poporului.

Recursele astfelii construite sè se tramita **M. On**, Domnu Georgiu Lupsi'a, inspectoru scolariu per **Al-csill** in Dieci.

Zimbru, la 23. Augustu 1889.

Comitetulu parochialu.

Ioanu Seracu, m. p.
preotu pres. com. parochialu.

In contielegere cu: **GEORGIU LUPSI'A**, m. p. preotu si inspectoru scolariu.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Bucea**, inspectoratulu Pestesiuului (*Cottulu Bihoru*) se escrie concursu cu terminu de alegere pe **Dumineca in 24. Septemv্রে (6. Octomv্রে)** in cara di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt:

1) In bani gat'a 180 fl. v. a. — 2) Folosirea gradinei de legumi pretiuita in 5 fl. — 3) Cuartiru liberu si lemnele de trebuintia.

Dela aspiranti se pretinde:

a) Testimoniu preparandialu.
b) Testimoniu de calificatiune totu astfelii si din limb'a magiara.

Recursele ajustate cuviinciosu, si adresate catra comitetulu parochialu sè se trimita subscrisului in **Lugasiulu** de sus p. u. **Élesd**, ér recurentii au sè se presenteze in vre-o Duminec'a ori serbatóre in biserica din **Bucea** spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesci, precum si a se face cunoscutu poporului.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu: **TEODORU FILIPU**, m. p., protopopu inspectoru de scóle.

—□—

Conform decisului venerabilului consistoriu dtto 18. Augustu a. c. Nr. 3163 pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din **Cermeiu**, (inspectoratulu Siepreusiului, protopopiatulu Borosineului) devenita vacanta prin renunciarea si intrarea in pensiune a invetiatoriului **Nicolau Albu**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **24. Septemv্রে st. v. a. c.** pe langa urmatoarele emoluminte:

1) In bani gata 120 fl. — 2) In naturale 14 sin. grâu si 6 sin. cucuruzu. — 3) Lemne 12 orgi, din care are a se incaldi si scóla. — 4) Pentru conferintie 10 fl. — 5) Pentru scripturistica 5 fl. — 6) Dela tota cas'a 18 cr. pentru fênu. — Cuartiru liberu cu gradina de legumi. — 8) La imormentari unde va fi poffitu, la prohodulu mare 60 cr., la celu micu 30 cr. — 9) Pentru incalditulu si curatitulu scólei se va ingriji comun'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se documenteze, ca posedu testimoniu preparandialu, de calificatiune, din limb'a magiara si celu putienu 2. classe gim-

nasiale, ér cei ce vor dovedi ca sunt in stare a conduce si corul vocalu vor fi preferiti.

Recursele astfelii instruate si adresate comit. par. din Cermeiu, sunt a se trimite subscrisului inspectoru scol. in Miske p. u. N.-Zerend pana in 21 Septemvre a-vându recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá la biserica, pentru a-si aretá desteritatea in cantarile rituali.

Cermeiu, 27. Augustu 1889. st. v.

Comitetulu parochialu :

In contielegere cu mine: IOANU AVRAMU, m. p. parochu si inspectoru scolariu.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu din Dieci, in protopresviteratulu Buteni, cerculu inspectorulu scolariu Iosasielu, — conform decisului comitetului parochialu din 15/27 Augustu a. c. — prin acést'a se scríe concursu cu terminu de alegere de **30 de zile dela prim'a publicare** in acést'a fóia.

Beneficiile sunt :

1) Cuartiru, gradu si grajdina corespundietória. 2) In bani gat'a 180 fl. v. a. adeca: un'a suta si optideci de florini v. a. 3) Pentru scripturistica 5 fl. v. a. 4) Pentru conferintia 5 fl. v. a. 5) Dela liturgii pentru vii si morti 20 cr. 6) In naturale, grâu 10 cubule, cucuruza 8 cubule, 7) Lemne, 12 stângini, pentru scóla si invetiatoriu; 8) Fênu 200 portiuni, séu 20 maji vechi.

Recurentii pentru acestu postu sunt pofiti a-si trimite recursele provédute cu: a) Atestatu de botezu, b) Testimoniu despre absolvarea sciintieloru pedagogice, c) Testimoniu de calificatiune, d) Testimoniu de limb'a magiara, conform art. XVIII de lege din anulu 1879; care adresate catra com. parochialu, ale tramite subscrisului, per Al-Csill in Dieci.

Dieci, 15/27. Augustu 1889.

Din siedinti'a comitetului parochialu :

Vasiliu Suciu, m. p.
notariulu com. par.

Georgiu Lupsi'a m. p.
preota, pres. comitet. parochialu
si insp. scl. cere.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de classa III. din **Der-nisióra** — protopresviteratulu Oradii-mari — se escríe concursu cu terminu de alegere pe **13. Octomvre 1889.**

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia sunt :

1. Cortelu liberu cu gradina in valóre de 25 fl. — 2. Dela 100 numere de case câte o mesura de bucate 100 fl. — 3. 16 jugere catast. pamentu aratoriu, precum si pasiune libera ori pentru câte vite 100 fl. — 4. Doue orgii de lemne aduse acasa 20 fl. — 5. Dile de lucru dela fiecare numeru de casa, si anume: dela cei ce nu au vite de trasu, cu mânile; ér dela cei cu vite de trasu, cu plugulu, pretiuite in 100 fl. — 6. Stólele indatinate, anume: dela mormentare mare 5 fl., dela mica 1 fl., dela cununia 3 fl., dela festanii 50 cr., slujb'a marelui Vasiliu 50 cr., pentru unu stílpu 1 fl., evangeli'a lui Lazaru 1 fl., dela maslu 1 fl., pentru liturgia privata in dile de rendu 1 fl.; tóte dau anualminte o snma de 80 fl. Sum'a dotatiunei 425 fl.

Recurentii sunt pofiti a-si aterne recursele adjustate cu documintele recerute subsemnatului protopopu in Oradea-mare pana inclusive 28. Septemvre v. a. c., si a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in biseric'a locala spre a-si aretá desteritatea in cele rituale si in oratori'a bisericésca.

Comitetulu parochialu :

In contielegere cu: TOM'A PACALA, m. p., ppresviteru.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Sarand**, inspectoratulu Pestesului Cottulu Bihoru se escríe concursu cu terminu de alegere pe diu'a Inaltiárii st. cruci (**14. Septemvre**) in care diua se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt :

1. In bani gat'a 300 fl. v. a. — 2. Cuartiru liberu cu gradina $\frac{1}{2}$ jugeru. — 3. Lemne de focu 10 cara din care se va incaldi si scól'a. — 4. Stólele cantorale usuate.

Dela recurrenti se poffesce :

a) Testimoniu preparandialu.

b) Testimoniu de calificatiune, totu astfelii si din limb'a magiara.

Recursele adjustate cuviincios si adresate comite-tului parochialu — sè se trimita subscrisului in Lugasiulu de sus, p. u. Élesd — ér recurrentii au sè se presentedie in vre-o Dumineca ori serbatóre in biseric'a din Sarand spre a se face cunoscuti poporului.

Comitetulu parochialu :

In contielegere cu: TEODOR FILIPU, m. p. prot. insp. scl.

—□—

Conformu regulamentulu de administrare a fundatiunei „**Mihocu**,” se escríe concursu pe anulu 1889/90 pentru 4 stipendii cate de 40 fl. pentru studentii gr.-or. romani dela gimnasiulu superioru din Beinsiu.

Recurentii au a produce.

a) Estrasu de botezu;

b) Testimoniu scolasticu despre progresulu facutu in studii, in anulu precedinte scolasticu;

c) Atestatu de seracia dela artisti'a comunala si dela oficiulu parochialu, unde apartiene recurintele.

Petitiuniile astfelii instruate vor fi a-se presentá la acestu consistoriu pana in **3/15. Septembrie a. c.**

Oradea-mare, 14/26. Augustu 1889.

Consistoriulu gr.-or. oradanu.

Ieroteu Bolesiu, m. p.,
vicarin episcopescu.

—□—

Pentru deplinirea postului de parochu la vacant'a parochia gr.-or, de class'a III. din **Teesiu**, (cottul Timisiului) imbinata cu postulu de invetiatoriu din locu, se escríe concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de **17/29. Septembrie 1889.**

Emolumintele sunt :

a) parochiali: un'a sessiune de 32. jugere pamentu parte aratoriu, parte fenatiu, dela 70 numeri de case birulu parochialu de $\frac{1}{4}$ metiu grâu si câte 20 cr., afara de aceea stol'a aici indatinata;

b) invetiatoresci: in numerariu 77 fl. v. a., 28 meti bucate, jumetate grâu, jumetate cucuruza, pentru conferintie si pausialu de scrisu 20 fl., $2\frac{1}{2}$ jugere pamentu parte aratoriu parte fenatiu, 6 orgii de lemne, din care se incaldiesce si scól'a, si locuintia libera cu gradina, si $\frac{1}{2}$ jugeru intravilanu.

Recursele sè se tramita Parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu in Belincz u. p. Kiszetó **pana la 15.27. Septembrie 1889.**

Recurentii sunt pofiti a se presentá in vre-o duminica ori serbatóre in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantári séu cuventári bisericesci.

Comitetulu parochialu :

In contielegere cu: GEORGIU CRECIUNESCU, m. p. protopresviteru.

—□—